

Damian Szlachter

kmdr. ppor. Radosław Ocieczek

SŁUŻBY SPECJALNE W WOJSKOWYCH MISJACH STABILIZACYJNYCH W REJONACH WZMOŻONEJ AKTYWNOŚCI TERRORYSTYCZNEJ – (ZARYS)

*Potrzeba posiadania dokładnych danych wywiadowczych jest
oczywista i nie podlega dyskusji.*

Jerzy Waszyngton

Wydarzenia 11 września 2001 r. stanowią *Signum temporis*. Dzień ten zapoczątkował proces gruntownego przeorientowania roli klasycznych służb specjalnych (wywiadu i kontrwywiadu - zarówno wojskowego jak i cywilnego) w systemach bezpieczeństwa poszczególnych państw oraz zbiorowych podmiotów międzynarodowych. Przewartościowaniu uległy przede wszystkim priorytety działania i uprawnienia wywiadów oraz kontrwywiadów krajów uczestniczących w globalnej współpracy w walce z nową falą terroryzmu, tym razem o podłożu religijnym. Zmiany systemowe którym poddane zostały służby specjalne (reformy strukturalne, zwiększenie sił i środków, udoskonalenie metodologii działania, wprowadzenie wielopoziomowej koordynacji wewnątrz państwa oraz w sferze polityki zagranicznej) miały na celu przygotowanie tych organów aparatu bezpieczeństwa państwa do skutecznego rozpoznania i przeciwdziałania ponadnarodowym zagrożeniom XXI wieku.

Jednym z istotnych elementów globalnej walki z terroryzmem radykalnych fundamentalistów islamskich stały się dziś wojskowe misje stabilizacyjne. Operacje te oznaczają współcześnie działania sił militarnych prowadzone na obszarze zakońzonego konfliktu zbrojnego lub w rejonie kryzysowym stanowiącym bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa i pokoju w wymiarze regionalnym i ogólnoswiatowym. Militarne misje stabilizacyjne mają zawsze charakter międzynarodowy, są wynikiem aktywności sił sojuszników lub sił doraźnych posiadających mandat organizacji międzynarodowej lub funkcjonujących w ramach ponadnarodowej koalicji państw, powoływanej *ad hoc* w celu szybkiego reagowania na zaistniałe zagrożenie. Strefy działania tego typu misji wykazują m.

in. dużą podatność na rozwój aktywności terrorystycznej, przez co uznawane są powszechnie za „źródła” nowej fali terroryzmu.

Udział służb specjalnych w siłach stabilizacyjnych stanowi domenę wojskowego wywiadu i kontrwywiadu - (kwestia ta nie wyklucza, a czasami wręcz paradoksalnie dynamizuje rozwój nowych obszarów kooperacji z ich odpowiednikami cywilnymi). Organy te prowadzą wówczas wszelkie działania zmierzające do pełnego osiągnięcia następujących celów:

1. wspomaganie procesu decyzyjnego instytucji państwowych i struktur wojskowych odpowiedzialnych za przygotowanie oraz funkcjonowanie misji na szczeblu taktycznym i operacyjno-strategicznym - wywiad wojskowy:
 - a) permanentne pozyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie, jak również rozpowszechnianie, rzetelnych, wyprzedzających i różnorodnych informacji wywiadowczych w celu wypracowania asymetrii informacyjnej wobec sił przeciwnika;
 - intensyfikacja pracy typowniczo-werbunkowej w celu rozbudowy sprawnego, wartościowego aparatu agenturalnego (HUMINT) – infiltracja struktur przeciwnika jest powszechnie uznawana za najbardziej skuteczną metodę zapobiegania urzeczywistnianiu zamachów terrorystycznym na siły i środki misji stabilizacyjnych,
 - rozwój wywiadu ze środków technicznych (TECHINT) m. in.
 - wywiadu obrazowego z użyciem sprzętu optyczno-radarowego (IMINT/VISINT),
 - wywiadu z kanałów łączności (SIGINT),
 - wywiadu środkami pomiaru i identyfikacji sygnałów (MASINT),
 - prowadzenie intensywnego rozpoznania naziemnego w rejonach stacjonowania komponentów misji stabilizacyjnej – tzw. wywiad płytki,
 - wzmacnianie potencjału kierunkowych pionów analityczno-informacyjnych,
 - aktywne partycypowanie w jednostkach/gremiach międzyinstytucjonalnej współpracy operacyjno-rozpoznawczej i analityczno-informacyjnej w ramach państwa oraz na polu międzynarodowym,

- systematyczne doskonalenie poszczególnych elementów cyklu pracy wywiadowczej.
 - b) przygotowywanie ocen struktury organizacyjnej, uzbrojenia i sprzętu jednostek wojskowych biorących bezpośredni udział w operacjach stabilizacyjnych oraz zabezpieczeniu jednostek.
2. zabezpieczenie informacji niejawnych wykorzystywanych w ramach operacji stabilizacyjnych przed aktywnością wywiadowczą sił przeciwnika w celu zapewnienia swobody działania oraz ochrony fizycznej posiadanych sił i środków – kontrwywiad wojskowy:
- a) zwalczanie szpiegostwa wojskowego;
 - ujawnianie, neutralizacja, przewerbowywanie źródeł informacyjnych przeciwnika,
 - paraliżowanie aktywności wywiadowczej drugiej strony poprzez działania dezinformacyjne, wprowadzanie szumów informacyjnych itp. przedsięwzięć.
 - b) czuwanie nad prawidłowością obiegu i ochroną fizyczną klauzulowanych danych, szczególnie wśród osób i obiektów narażonych na zainteresowanie drugiej strony;
 - zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania bezpiecznej łączności oraz wykorzystywanych systemów teleinformatycznych (m. in. ochrona kryptograficzna),
 - prowadzenie czynności kontrolnych w obszarze fizycznej ochrony najważniejszych obiektów i **kontrwywiadowczego zabezpieczenia** pracowników jednostek wojskowych.

Elementem mogącym wywierać decydujący wpływ na skuteczność realizacji ochrony kontrwywiadowczej i wywiadowczego zabezpieczenia informacyjnego misji stabilizacyjnych są poprawne relacje pomiędzy przedstawicielami służb realizujących działania zabezpieczająco-wspierające a zgrupowaniami wojsk realizujących szeroki wachlarz zadań w rejonie misji. Wzajemne zrozumienie potrzeb i uświadomienie wspólnego celu jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa siłom uczestniczącym w misji oraz wydzielonym na ich potrzeby środkom stanowi punkt ciężkości realizowanego zadania. W tym kontekście istotną rolę wywiadu i kontrwywiadu należy traktować jako służebną, tym niemniej jednym z istotniejszych zadań dowództw zgrupowań wojskowych realizujących zadania w ramach

stabilizacji wyznaczonych rejonów jest tworzenie warunków ułatwiających wsparcie działań specjalnych przez każdego uczestnika misji.

Wojskowe służby specjalne uczestniczą już we wstępnej fazie przygotowania danego kraju do udziału w misji stabilizacyjnej, ponieważ odpowiadają one za dostarczenie najwyższym organom w państwie materiałów poglądowych na temat posiadanego rozpoznanie wszelkich zagrożeń występujących na obszarze prowadzenia przyszłych ekspedycji (element tzw. encyklopedii wywiadowczej).

Z kolei planowanie, przygotowanie oraz prowadzenie codziennej aktywności operacyjnej sił stabilizacyjnych bazuje na kompilacji kluczowej wiedzy wywiadowczej na temat sił, środków i taktyki walki przeciwnika oraz danych pozyskanych przez wyspecjalizowane jednostki wojskowe prowadzących rozpoznanie terenu aktualnych lub przyszłych działań.

Wielonarodowość współczesnych misji stabilizacyjnych ma swoje implikacje również w kontekście aktywności kierunkowych służb specjalnych. Wspólne międzynarodowe dowodzenie poszczególnymi komponentami sojuszniczych sił zbrojnych wymaga wypracowania mechanizmów multilateralnej kooperacji na poziomie wywiadowczym oraz kontrwywiadowczym. Aby sprostać temu zadaniu, przy dowództwie sił misji stabilizacyjnej powoływana jest jednostka wojskowa pełniąca obowiązki Połączonego Centrum Sytuacyjnego - PCS (w jej składzie osobowym znajdują się m. in. oficerowi łącznikowi służb specjalnych z krajów zaangażowanych w działania zbrojne misji). Centrum Sytuacyjne odpowiada za całodobowe przetwarzanie (gromadzenie, ocenę, selekcję, analizę) oraz koordynację wymiany danych pozyskanych na bazie partnerskiej współpracy. W tym celu jednostka ta przygotowuje oraz terminowo dystrybuuje do starannie wyselekcjonowanych odbiorców szeroką gamę wysoce wiarygodnych produktów finalnych, m. in. takich jak:

- informacje sygnały o zagrożeniu w trybie: *real time*,
- prognozy krótkookresowe (24h - 72h),
- kompleksowe materiały przekrojowe uwzględniające w analizie zagrożeń takie czynniki jak położenie geograficzne czy sytuację społeczno-ekonomiczną rejonu aktywności misji,
- rekomendacje powstałe na bazie analiz sytuacyjnych w trybie *post factum*.

Przygotowywane przez PCS materiały ukierunkowują, jak również inicjują wspólną aktywności operacyjno-rozpoznawczą państwowych kontyngentów sił zbrojnych w ramach misji stabilizacyjnej.

Z kolei mnogość i skala działania poszczególnych elementów systemu narodowych służb specjalnych zaangażowanych do zapewnienia bezpieczeństwa krajowym siłom zbrojnym uczestniczącym w danej zagranicznej operacji stabilizacyjnej, wymaga od państw wprowadzenia równie wysokiego poziomu koordynacji wymiany zebranych danych na szczeblu wewnątrzpaństwowym. Zadanie to jest realizowane na poziomie strategicznym w ramach specjalnie do tego powołanych międzyresortowych gremiów (np. centrów, komitetów, zespołów ds. zwalczania zagrożeń terrorystycznych).

Dzisiejsze wojskowe misje stabilizacyjne w rejonach o dużej aktywności terrorystycznej są formą współczesnego pola walki, w którym dominujące znaczenie zyskała informacja. Jednym z niezbędnych ogniw składających się na sukces militarnych operacji trzeciego tysiąclecia jest bezpośrednie zaangażowanie w ich przygotowanie i funkcjonowanie zasobów kierunkowych służb specjalnych. Niejawna aktywność wojskowego wywiadu i kontrwywiadu zapewnia każdemu ośrodkowi decyzyjnemu na szczeblu taktycznym operacyjnym oraz strategicznym (zgodnie z zasadą: *need to know*) wiarygodny oraz regularnie aktualizowany pakiet danych na temat potencjału, zamierzeń i podejmowanych przez danego przeciwnika działań. Jednym z nadrzędnych celów wszystkich komponentów sił zbrojnych zaangażowanych w ramach misji stabilizacyjnej jest wypracowanie (możliwe jak najszerszej) asymetrii informacyjnej wobec potencjału drugiej strony. Wykonanie tego zadania osłabia przeciwnika od wewnątrz i daje możliwość ukierunkowywania lub paraliżowania jego działań. W sytuacji bezustannego zagrożenia bezpieczeństwa sił operacji stabilizacyjnej, każda forma prymatu nad terrorystami wydaje się być bezcenna.